

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1358 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/408/2015/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

35/2016. (II. 25) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2015. augusztus 11-én előterjesztett **panasza alapján indult eljárásban** a 2015. február 25-én megtartott zárt ülésén született állásfoglalását

megküldi az Országos Rendőrfőkapitánynak.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben **alapjogot súlyosan sértő intézkedésre került sor.**

Indokolás

A panaszos 2015. augusztus 11-én, postai úton terjesztette elő a beadványát, a vele szemben 2015. július 22-én foganatosított rendőri intézkedéssel szemben.

I.

1) A panaszos beadványában előadta, hogy a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban: Rtv) 92. § (1) bekezdése alapján az alább körülírt rendőri intézkedéssel szemben panasszal él a törvényes határidőn belül a rendőrkapitányság által ellene 2015. július 22-én foganatosított intézkedéssel szemben, mert az szükségtelenül és aránytalanul korlátozta a személyi szabadságát, a magánélethez való jogát és a testi integritáshoz való jogát. A rendőrség eljárása továbbá a tisztességes eljáráshoz való jogát is sértette.

2015. július 22-én fesztiválón tartózkodott. A délutáni órákban a sátra előtt ült, a baráti társaságával beszélgetett. A környezetében voltak az ismerősei és általa nem ismert személyek is, mindenki sátorban lakott. A helyszínen rendőrök jelentek meg és felszólították őket, hogy a területet nem hagyhatják el. Mindenkit igazoltattak, átkutatták a ruházatukat, illetve a sátrakban házkutatást tartottak. Az intézkedéssel körülbelül 30 ember volt érintett és délután körülbelül 17 óra és este 22 óra között tartott, ez idő alatt nem hagyhatták el a helyszínt. A házkutatást elrendelő határozat értelmében a házkutatást halaszthatatlan

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

nyomozati cselekményként fogatosították a Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: Be.) 178. § szerinti kábítószerrel való visszaélés miatt folyó nyomozás keretében. A halaszthatatlanságot megalapozó körülmény a határozat szerint az volt, hogy a „késelem a bűnjelek megsemmisülésével járnak”. Összeesésében egy razzitát tartott a rendőrség a fesztiválon, amely során rajtaütésszerűen átvizsgált pár tucat fiatalot, és ez idő alatt őket a személyi szabadságukban korlátozta. A lányok motozása - köztük a panaszos is – egy rendőrnő jelenlétében történt, úgy hogy az alsó neműt is le kellett venniük.

Előadta továbbá, hogy az Rtv. a ruházatátvizsgálásra – a törvény által meghatározott célok érdekében – lehetőséget ad a rendőr számára, de ez a jogosultság nem terjed ki arra, hogy egy szórakozóhely közönségét, vagy annak egy részét rátekintéssel végrehajtott szelekció alapján, hosszú órákig korlátozva őket személyi szabadságukban fenntartsák. Az intézkedés ilyen módon – megalapozott gyanú nélkül, találmánra történő fogatosítása feltűnően hosszú időtartama – aránytalan az elérni kívánt bűnüldözési céllal. A tömegesen igazoltatott, vegzált, eljárási jogait érintően tájékoztatlan, előállított személyekkel szemben – az önvádra kötelezés tilalma ellenére – a terhelő adatok beszerzése érdekében, feltehetően olyan módszereket is alkalmaztak, amelyek alkalmasak voltak a megfélemlítésre, de nem volt biztosított a védelemhez való jog és a panaszjog sem.

Az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosa (továbbiakban: Alapvető Jogok Biztosa) egy másik ügyben panasz alapján – OBH 1916/2006. számon – megállapította, hogy a „diszkórazzia” – annak eredményéhez képest is – aránytalanul súlyos sérelmet jelentett meghatározatlan számú fiatalnak, akár előállították a gyanú alapján, akár csak vizsgálatra kötelezték őket. Az elvégzett jogalap nélküli vizsgálatok sértették a megalázó bánásmód alkotmányos tilalmát is. Az állam csak abban az esetben korlátozhatja az alapjogokat, ha a legitim célok védelme más módon nem érhető el. Az alapjog korlátozásának alkotmányosságához az is feltétel, hogy a korlátozás megfeleljen az arányosság követelményeinek: az elérni kívánt cél fontossága és az ennek érdekében okozott alapjogsérelem súlya megfelelő arányban legyenek egymással. A vizsgált intézkedés sem a hatályos jogszabályoknak, sem az alkotmányos követelményeknek nem felelt meg.

A panaszos szerint az Rtv. 15. § (1) bekezdése értelmében a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Az Rtv. nem biztosít arra lehetőséget, hogy az egy adott közterületen közlekedő, oda belépő vagy onnan kilépő minden személyt különösebb konkrét, törvényben meghatározott ok és cél nélkül igazoltassanak és még törvényes célból végrehajtott intézkedés sem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés céljával.

A panaszos kifejti továbbá, hogy az igazoltatás tárgyában az Emberi Jogok Európai Bírósága által hozott Gillan and Quinton v. Egyesült Királyság döntés bír komoly relevanciával jelen panaszbeadványban foglaltak tekintetében. A bíróság a brit szabályozás egyik rendelkezésének értékelését végezte el, amely terrorizmus megelőzése, üldözése miatt teszi lehetővé a magyar jogban biztosított igazoltatás, átvizsgálás és fokozott ellenőrzés alkalmazását. (A felhívott jogeset tényállása utólag teljesen alaptalannak bizonyuló, fokozott ellenőrzés keretében történő igazoltatásokról szólt. Utóbbi szabály értelme az angol jog szerint, hogy a felhatalmazással érintett területen és időben a rendőr bárkit igazoltathat és átvizsgálhatja a ruházatát, pusztán intuíción alapozva, nem szükséges semmilyen jogellenes cselekményre vonatkozó ésszerű gyanúval rendelkezni az intézkedés alá vont személlyel kapcsolatban, ami főszabály szerint feltétele az intézkedés jogszerűségének, pusztán annyi kell, hogy az intézkedést olyan tárgyak felkutatása céljából fogatosítsák, amely

összefüggésbe hozható a terrorizmussal.) A bíróság két alapjog érintettségét vizsgálta; az egyik az 5. cikkben foglalt személyi szabadsághoz való jog, a másik a 8. cikkben foglalt magánélethez, privát szférához való jog. A bíróság a határozat 57. pontjában rögzítette, hogy bár az intézkedés rövid ideig tartott, az alatt a kérelmezők teljesen meg voltak fosztva a szabadságuktól, nem távozhattak, kötelesek voltak magukat alávetni az intézkedésnek, és engedetlenség esetén őrizetbe lettek volna vehetők, és bűncselekményt is követtek volna el, amelyért szabadságvesztés büntetés is kiszabható. Ez pedig „indikatív az 5. cikk (1) bekezdésében meghatározott szabadságtól megfosztás megvalósulása tekintetében”. Jelen beadvány tényállása értelmében az intézkedés hozzávetőlegesen 5 órán keresztül tartott, tehát egyértelműen hosszabban korlátozták az érintettek személyi szabadságát.

Szintén említi a panaszos, hogy a Foka v. Turkey (No. 28940/95.) ügyre utalva a bíróság megállapította, hogy a személyek bármely hatóság által átkutatása, átvizsgálása a magánszférába való beavatkozásnak minősül (85. pont). A bíróság szerint az a tény, hogy a konkrét esetben az intézkedésre nem a magánszférában (lakás), hanem nyilvános térben került sor, csak fokozza a beavatkozás mértékét, mert a nyolc intézkedés alá vont személy számára a vele szemben – ok nélkül – foganatosított intézkedés megalázó és zavarba ejtő lehet. Ez fokozottan igaz akkor, ha olyan intim, személyes tárgy kerül elő az átvizsgálás során, amely jogszerűen tartható birtokban, de közszemlére vagy más általi megismerhetőségének az ember önként nem teszi ki. (A panaszos megjegyzése szerint fontos kiemelni, hogy a Balassagyarmati Rendőrkapitányság munkatársai blanketta házkutatási parancsnokkal felszerelve érkeztek és a Be. vonatkozó szabályai szerint halaszthatatlan nyomozati cselekményként a sátrakban házkutatást tartottak. Tekintettel arra, hogy ez a Be. szerint alkalmazott kényszerintézkedés, a panaszos tudja, hogy a Testületnek nincs hatásköre ennek indokoltságát felülvizsgálni, ugyanakkor az összképhez ez is hozzátartozik. A panaszos előadta, hogy a kényszerintézkedésről készült jegyzőkönyvet a helyszínen nem kérte el.)

Összevetve a Gillan and Quinton ügygel a hatályos magyar szabályozást megállapítható, hogy az Rtv-ben biztosított jogkorlátozó lehetőségek alapjogi szempontból korlátozottabbnak minősülnek, míg a brit jog az igazoltatási, ellenőrzési és átvizsgálási hatáskört a terrorizmus elleni harc céljából biztosítja, addig a magyar nemzeti jog a közrendvédelmi és normális bűnüldözési célból is. Így a korlátlan és hatékony jogorvoslással nem támadható jogkorlátozás normatív szinten is a rendőrség mindennapi működésének szerves része. A kifejtett indokok alapján a panaszos álláspontja szerint a vele szemben az Emberi Jogok Európai Egyezményét sértő jogszabály alapján foganatosított igazoltatás és ruházatátvizsgálás emberi jogot sértő módon jogellenes volt. A nemzetközi jog megsértése mellett a magyar jog keretein belül is kirívóan aránytalan, hogy a rendőrség gyakorlatilag teljesen átvizsgálta minden személyes holmiját és öt órán keresztül vonták kényszerintézkedés alá, korlátozva ezzel személyi szabadságát.

A panaszosnak kifogásolja, hogy a sérelmezett intézkedés foganatosításakor a sátrában le kellett vennie az alsóneműjét és úgy motozták meg. A 389/2010. (VIII. 4.) számú és a 493/2010. (XII. 1.) számú állásfoglalásokban súlyosan sértőnek minősítette a Testület az átvizsgálásokat. Ezek olyan ügyek voltak, amelyek panaszosa egy olyan szórakozóhely üzemeltetője volt, amelyre a rendőrség nagy erővel vonult ki ellenőrzést tartani, mivel ott a gyanú szerint több személy is különböző kábítószerrel kapcsolatos bűncselekményt követett el. A kábítószergyanús, illetve azok fogyasztásához használatos tárgyakat talált is a rendőrség a helyszínen. A rendőrök azonban a panaszost, és a szórakozóhelyen tartózkodó valamennyi személyt a mellékhelyiségben meztelenre vetkőztetve vizsgálták át. Márpedig ezt az Rtv. szerinti ruházatátvizsgálás szabályai – írj a panaszos – nem teszik lehetővé, ahogy arra

a Testület már korábban is, pl. a 155/2009. (VI. 3.) számú állásfoglalásában is felhívta a figyelmet. Ilyen jellegű átvizsgálásra csak a fogvatartottak indokolt esetben történő megmotozásának szabályai adtak volna jogalapot (más, átmeneti lehetőség a két intézkedés között nincsen), de a konkrét ügyben nem erről volt szó, és a rendőrség sem erre hivatkozott az intézkedése jogalapjaként. Korábban az országos rendőrfőkapitány már megállapította olyan panaszügyekben, ahol az átvizsgálás meztelenre vetkőztetéssel történt, hogy valóban nincs átmeneti intézkedés a ruházatátvizsgálás és a motozás között, és a meztelen test szemrevételezéssel való ellenőrzése csak motozásnak minősülhet (ha az intézkedés alá vont testüregreit nem is vizsgálják át), hiszen a ruházatátvizsgálásnál mindenképpen többet jelent; ezért ha ilyen módon foganatosítják a ruházatátvizsgálást, az jogellenes és súlyosan sérti az intézkedés alá vontnak az emberi méltósághoz való jogát.

A panaszos utal rá, hogy az Rtv. az igazoltatást és a fokozott ellenőrzést a 29. § és 30. § szabályozza. A szabályozásból következik, hogy a fokozott ellenőrzés elrendelése esetén az intézkedéssel érintett területen tartózkodókat a rendőrök a törvényben meghatározott okból, illetve célból igazoltathatják, ruházatukat átvizsgálhatják: azt, hogy mikor, hol rendeltek el fokozott ellenőrzést, nem kell nyilvánosságra hozni, az intézkedés indokait sem (vagyis azt, hogy egy fokozott ellenőrzés milyen módon és milyen tények alapján igazoltan segíti elő az intézkedés törvényben meghatározott céljának megvalósulását.) De ha mindezeket tudná is az állampolgár, a fokozott ellenőrzéssel szemben a Testület állandó gyakorlata szerint jogorvoslással nem élhet. Amíg az elrendelt fokozott ellenőrzés alapján konkrétan nem foganatosítanak intézkedést, addig az nem érinti konkrét személy jogát, vagy jogos érdekét, ami pedig az Rtv. 92. §-ában meghatározott feltétele a panasz tételének. (Jelen esetben a panaszos csak feltételezi, hogy fokozott ellenőrzés keretében történtek egyénileg alkalmazott kényszerintézkedések.) A fokozott ellenőrzés indokoltságát pedig szinte lehetetlen bizonyítani, hiszen a körözött személy elfogására való hipotetikus alkalmasság mindig fennáll: mielőtt igazoltatnának valakit, a rendőr nem tudhatja, hogy az illetőt körözik-e (hacsak nincs róla fénykép, ami a magyar rendőri gyakorlatban atipikus). Ezért egy személy létezése önmagában oka az igazoltatásnak, mivel bárki állhat körözés alatt. Ugyanígy a ruházatátvizsgálása előtt nem lehet tudni, hogy az intézkedés alá vont személy tart-e magánál közbiztonságra veszélyes eszközt, ezért a szabályozás alapján a lehető legextrémebb eseteket kivéve (valaki atlétában és rövidnadrágban sétál) soha nem lesz a hatályos szabályok fényében indokolatlan egy igazoltatás, de a ruházatátvizsgálása sem. Egyetlen konkrét példa ismeretes arra, hogy egy fokozott ellenőrzés elrendelését valaha bármely szerv jogellenesnek minősítette volna, ami önmagában bizonyítja, hogy nincs vele szemben hatékony jogorvoslat. A törvényi szabályozás által adott felhatalmazás parttalanságának másik aspektusa a konkrét szituációban eljáró rendőr intézkedésével szemben támasztott objektív követelményének a teljes hiánya. A szabályozás ugyanis lényegében csak az intézkedés végrehajtásának módjával kapcsolatos rendelkezéseket tartalmaz, azonban az alapjával nem. Nem elfogadható jogalap, hogy egy fesztivál közönségének egy tetszőleges részét kábítószerrel való visszaéléssel gyanúsítják meg mindenféle előzetes, erre utaló megalapozott gyanút igazoló körülmény nélkül. Ezért sérül a tisztességes eljáráshoz való jog.

A panaszos a fenti indokok alapján kéri, hogy a Testület állapítsa meg, hogy a fesztiválon történő igazoltatás, átvizsgálás és személyi szabadságában történő korlátozás törvényt sértő volt.

II.

A Testület a tényállás tisztázása érdekében megkereséssel fordult az illetékes rendőrkapitánysághoz. A rendelkezésre bocsátott dokumentumokból az alábbiak állapíthatók meg.

1) A rendőrkapitányság vezetője 2015. október 20-án kelt átiratában az alábbiakról tájékoztatta a Testületet.

A kapitányságvezető megküldte a panaszossal szemben intézkedő rendőrök listáját, ezen 17 fő szerepel.

AZ illetékes rendőrkapitányság vezetője általános számú határozatával 2015. július 18. és 31. közötti időszakra vonatkozóan N. megye teljes közigazgatási területére az Rtv. 30. §-a szerint fokozott ellenőrzést rendelt el. Erre a fesztivál területén a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények megelőzése és visszaszorítása érdekében volt szükség, mivel az elmúlt években a N. megyei helyzethez képest a fesztiválon a fesztivál résztvevőivel szemben kiemelkedő mennyiségben intézkedett a rendőrség kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények miatt. Ezen a ponton a parancsnok az Rtv. 30. §-ában foglalt rendelkezésekre utal.

A szolgálati feladatok ellátása során továbbá adatok merültek fel azzal kapcsolatban, hogy a fenti helyen kábítószer gyanús anyagokkal követnek el bűncselekményeket, ezért vált szükségessé a rendőri ellenőrzés. Az intézkedéssel 7 személy volt érintett, és 48 fő vett részt a fesztivál 2015. július 22-i biztosításában. A B. Rendőrkapitányság munkatársai a rendezvény biztosításában résztvevő egyéb rendőri erők 2015. július 22-én 17 óra 40 perckor B., Cs. településen az erdős részen található sátorcsoportot szolgálati kutya alkalmazásával ellenőrzés alá vonták, mivel adatok merültek fel arra, hogy ezen anyagokat fogyasztják, birtokolják, értékesítik.

Az intézkedés előtt részletesen tájékoztatták a panaszost és társait, hogy bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt kerül sor a sátrak átkutatására és a ruházat átvizsgálására. Az is közlésre került, hogy gyanú merült fel arra, hogy a társaság tagjai kábítószerrel birtokolnak és fogyasztottak.

A panaszos és társai a beadványukban kifogásolták, hogy a rendőrség az intézkedés során órákig visszatartotta őket a helyszínen. A nyomozás során – mivel több személy esetében bűncselekmény elkövetésének a gyanúja merült fel – minden intézkedés alá vont ruházatát, csomagját és sátrát átkutatták. Ennek végrehajtása a rendőri erők korlátozott száma miatt időt igényelt. A nyomozás eredményes befejezését nagymértékben veszélyeztette volna, ha az intézkedés alá vont személyeket a rendőrség a kényszerintézkedések befejezéséig nem tartotta volna vissza a helyszínen. A házkutatások 17 óra 40 perckor kezdődtek. A kényszerintézkedésekről készült rendőri jelentések elkészítése időt vett igénybe. A rendőri jelentés elkészítését követően a parancsnoknak azt is vizsgálnia kellett, hogy az intézkedés jogszerű, szakszerű és indokolt volt-e. A hatóság lefoglalást is végrehajtott két személyt érintően, amelyről a határozatot és a jegyzőkönyvet is el kellett készíteni. Azon panaszosok esetében, ahol bűncselekményi gyanú nem merült fel, a ruházatátvizsgálást követően szabadon mozoghattak.

Az Rtv. 31. § (2) bekezdése alapján a panaszos és társai ruházatát is átvizsgálták, és nem a Be. 150. § szerinti motozás kényszerintézkedést hajtottak végre. Az átvizsgálást a személyiségi jogok tiszteletben tartásával azonos nemű rendőr végezte. A panaszos vonatkozásában is kizárólag ruházatátvizsgálás történt, testüreg átvizsgálásra nem került sor. A panaszos vonatkozásában ezt a sátorban – azaz zárt helyen, a személyiségi jogok tiszteletben tartásával – azonos nemű rendőr végezte. A ruházatátvizsgálás a helyszínen egy sátorban, zárt környezetben kiterjedt a panaszos által viselt fehérnemű ruházatra is, mivel adatok merültek fel arra, hogy esetlegesen kábítószeranyagok találhatók nála. A ruházatátvizsgálás során a panaszossal azonos nemű rendőr jelenlétében a zárt sátorban levetették a teljes ruházatát.

Az átvizsgálás végrehajtására a bűncselekmény jellegére és annak sajátosságaira figyelemmel került sor, a kábítószeranyagok ruházatban történő esetleges elrejtésének feltárása érdekében, valamint azok megsemmisítésének lehetőségére tekintettel. A végrehajtó állomány a saját elgondolása alapján, a ruházatátvizsgálás szabályaira tekintettel hajtotta végre a személyek ruházatának átvizsgálását. Ennek végrehajtása szeméremszétségek nélkül, kulturáltan, a körülményeket figyelembe véve diszkréten, de határozottan történt. Az intézkedés végrehajtása előtt a panaszos megfelelő tájékoztatása a ruházatátvizsgálással kapcsolatosan megtörtént, felszólításra a zsebben lévő tárgyakat egy ott lévő asztalra kipakolta, ezt követően azonban indokolt volt a ruházatának zsebeinek ellenőrzése is. A helyszínen a ruházatátvizsgálással szemben panasz nem merült fel.

A rendőrök a panaszos és társai által megmutatott sátrakat és csomagokat kutatták át.

A sátrak átkutatását a Be. 177. § alapján végezték el. A panaszossal szemben nem indult büntető eljárás.

A nyomozóhatóság tagjai a kapitányságvezető véleménye szerint jogszerűen hajtották végre az intézkedéseket, mivel a rendelkezésre álló adatok alapján a területen kábítószerrel összefüggő tevékenység folyt. Közismert tény a rendőri szerv előtt, hogy az évente megrendezésre kerülő fesztivál területén rendszeresen követnek el kábítószerrel összefüggő bűncselekményeket. Ezért álláspontja szerint indokolt volt a nyomozóhatóság rendezvényre való meghatározott erővel történő felkészülése, mind bűnmegelőzési, mind bűnfelderítési céllal.

2) A rendőrség mellékelte az illetékes rendőrkapitányság vezetője által, 2015. július 13-án kelt határozatot, amelyben a parancsnok a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 26. § (2) bekezdés b) pontjában meghatározott jogkörénél fogva az Rtv. 30. §-a, valamint a Szolgálati Szabályzat 26. §-a alapján a NMRFK illetékességi területére fokozott ellenőrzést rendelt el 2015. július 18-án 0 órától a szükséges ideig, de legkésőbb 2015. július 31-én 24 óráig.

A fokozott ellenőrzés keretében a rendőri állomány az Rtv.-ben meghatározottak szerint végzi a feladatát, megvédi a közbiztonságot és a közrendet, védelmet nyújt a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető és sértő cselekményekkel szemben. Fellép az illegális migrációval, illetve az illegális migrációhoz kapcsolódó jogsértésekkel, a jogellenesen Magyarországon tartózkodókkal szemben. A közlekedés biztonságának javítása érdekében a járművek műszaki állapotát, a járművek forgalomban részvételének feltételeit, a járművek vezetőit, azok

vezetésre képes állapotát és vezetésre jogosultságát ellenőrzi. Ennek keretében igazoltatásokat, ruházat, csomag és jármű átvizsgálást hajt végre. A közbiztonságra különösen veszélyes eszközökről szóló 175/2003. (X. 28.) Kormányrendelet mellékletében felsorolt eszközök megtalálása esetében az abban meghatározottak szerint jár el.

A határozat indokolása szerint az illetékes rendőrkapitányság illetékességi területén 2015. július 20. és 27. közötti időszakban a B. és B. települések között elterülő Cs. településen nagyobb tömeget vonzó rendezvényt rendeznek meg. A szervezők tájékoztatása szerint a vendégek a rendezvény helyszínére július 18-tól érkezhetnek, majd előreláthatólag július utolsó napjaiban távoznak.

A megyében a fesztivált harmadszor rendezik meg. Az előző év tapasztalata és a hazánkban korábban megrendezett hasonló rendezvények kapcsán rendelkezésre álló információk alapján megállapítható, hogy a rendezvény látogatóinak a célja az önfelelt szórakozás, amely jogsértő cselekményeket is maga után vonzhat (pl. a kábítószer fogyasztást).

A rendezvényt nemzetközileg is meghirdették, így a látogatók számos országból fognak érkezni. A rendezvényen a koncertek, valamint a kulturális események sokszínűségére és a résztvevők várható létszámára és homogén összetételére, továbbá a több száz gépjármű közlekedésére tekintettel szükséges és indokolt a közlekedési rend és a közbiztonság fenntartása, az esetlegesen bekövetkező katasztrófahelyzetekre való gyors és szakszerű – életet, testi épséget és anyagi javakat megóvó – rendvédelmi beavatkozás, reagálás.

Figyelemmel

- az illetékes rendőrkapitányság illetékességi területén található települések folyamatos rendőri jelenléttel történő közbiztonsági megerősítésére kiadott tervben meghatározottakra, a települések közbiztonságának megszilárdítására, valamint a közterületen elkövetett jogsértő cselekmények visszaszorítására;
- az illegális migrációval összefüggő jogsértések kezelésével kapcsolatos rendőri feladatok végrehajtására kiadott 21/2008. (OT 11.) ORFK utasításra, az Európai Unióba irányuló illegális migráció útvonalainak rendszeres és visszatérő ellenőrzésének biztosítására és az illegális migráció elleni szűrőháló működtetésére;
- a súlyos bűncselekmények elkövetése miatt körözött személyek hatékony felderítésére, elfogására, továbbá a gépjárművel szállított, bűncselekményből származó, illetve bűncselekmény elkövetéséhez eszközül használt tárgyak felkutatására;
- a közlekedés rendjének fenntartása, a közlekedésbiztonság javítása, a járművezetők által okozott, illetve részvételükkel bekövetkezett közúti közlekedési balesetek számának csökkenése érdekében, a fokozottan a vezetési képességre hátrányosan ható szer, illetve alkoholos befolyásoltág alatt álló járművezetők, valamint a közlekedés biztonságát súlyosan veszélyeztető szabálysértések elkövetőinek kiszűrése, továbbá a járművek kötelező világitásának, továbbá a passzív biztonsági eszközök, a biztonsági öv, a bukósisak, a biztonsági gyermekülések rendeltetésszerű használatának ellenőrzése érdekében

szükségessé vált a rendőri ellenőrzések fokozása.

Így a fentiekre tekintettel a parancsnok az illetékes rendőrkapitányság területére fokozott ellenőrzés elrendeléséről döntött.

3) Az illetékes rendőrkapitányság Bűnügyi Igazgatóság Felderítő Osztályának megbízott osztályvezetője (H. H. c. r. alezredes) 2015. szeptember 4-én kelt jelentésében az alábbiakat rögzítette.

2015. július 22-én szolgálati feladatot látott el a kollégáival B. település és annak vonzáskörzetében. Szolgálatuk ellátása során, emlékezete szerint kb. 17 óra 40 perc körüli időben megjelentek a B., Cs. településen, a fesztivál helyszínén. A pontos helyszín a fesztivál területén belül, az erdős részen volt, a zuhanyzótól kb. 200 méterre. A zuhanyzók mellett a földúton elhaladva a lejtő irányába, bal kézre helyezkedett el egy sátorcsoport, amelynek a megközelítő közepében volt egy olyan sátor, amelynek csak teteje volt, filagória kinézetű sátor volt. Ebben a sátorban több személy tartózkodott és volt, aki mellette állt vagy ült, akik ránézésre is egy egységes társaságot alkottak, ezen sátor közvetlen közelében gyakorlatilag egymást érintve több sátor is volt.

Később az intézkedés során vált ismertté, hogy a sátrak a központban található sátorban ülő személyek sátrai. Itt jelentek meg a rendőrök kb. 17 óra 40 perc körüli időben, ahol rendőri intézkedést kezdeményeztek.

Az intézkedést az indokolta, hogy a szolgálati feladataik ellátása során adatok keletkeztek arra vonatkozóan, hogy a fenti helyen kábítószer gyanús anyagokkal követnek el bűncselekményeket, ezért vált szükségessé a rendőri ellenőrzés.

A fentiekre tekintettel megkezdték az ott lévő személyek igazoltatását és a kábítószer gyanús anyagokkal elkövetett bűncselekmények esetén szükséges intézkedések lefolytatását. A rendőr emlékezete szerint a panaszos is ezen a területen tartózkodott, de mivel itt több hölgy is volt, így pontosan a személyére nem emlékszik. A Felderítő Osztály állományából az intézkedésben részt vett E. R. c. r. alezredes és K. V. r. ftorm. is, valamint a készített jegyzőkönyvben szereplő kollégák. A helyszíni intézkedések irányítását az osztályvezető hajtotta végre.

A személyek tekintetében végrehajtottak igazoltatását, valamint ruházatok és csomagjaik átvizsgálását, amelyeket az állomány a kábítószer gyanús anyagokkal elkövetett bűncselekmények sajátosságait figyelembe véve hajtott végre. Különös tekintettel arra, hogy az ilyen jellegű bűncselekménynél a tárgyi bizonyítási eszközök könnyen megsemmisíthetők (eldobhatók, a földre betaposhatók, lenyelhetők, etc.) és viszonylagosan kisméretűek (pl. 1-1 pakett kábítószer gyanús anyag könnyen elrejtethető a ruházatban). Az állomány figyelmét az osztályvezető az intézkedés elején felhívta, hogy az intézkedés során fokozott figyelemmel legyenek a kábítószer gyanús anyagokkal elkövethető bűncselekményekre jellemző sajátosságokra, különös tekintettel a tárgyi bizonyítási eszközök felkutatására és megővésére. Legyenek figyelemmel a kábítószer fogyasztása és terjesztése során használatos tárgyakra, eszközökre, például az önzáró tasakokra, a digitális mérlegre, az alufólia csomagocskákra. Ilyen tárgyak az intézkedés során elő is kerültek, ha az osztályvezető jól emlékszik, akkor digitális mérleg és nagyszámú önzáró tasak volt az egyik sátorban, valamint több kábítószer gyanús anyag.

A személyek ruházatának átvizsgálására a jogszabályok megfelelő betartásával került sor úgy, hogy az érintett részére a lehető legkisebb sérelemmel járjon. A ruházatátvizsgálásokat az érintett nemének megfelelő személy hajtotta végre, amelyre a nyilvánosságtól elzárt sátorban

került sor és csak egyértelműen a ruházatra terjedt ki. A ruházatátvizsgálás során motozást nem hajtottak végre. Az átvizsgálás végrehajtására a bűncselekmény jellegére és annak sajátosságaira tekintettel került sor, a kábítószergyanús anyagok ruházatban történő esetleges elrejtésének a feltárása érdekében, valamint azoknak a megsemmisítésének a lehetőségére tekintettel (pl. lenyelés, eldobás, etc.). A ruházatátvizsgálások során az érintetteket semmilyen jellegű sérelem nem érte, a helyszínen panasztételre nem került sor. Az intézkedés során emberi méltóságot sértő esetleges negatív bánásmód miatt panaszt nem tett senki.

A ruházat- és csomagátvizsgálás során az egyik hölgnél, aki emlékezete szerint a központi sáttortól bal kézre helyezkedett el, az övtáskájában gyanús anyagok voltak, amelyeket a rendőrök megtaláltak; ezeket külön jegyzőkönyvben foglaltak le és vele szemben büntetőeljárást is indítottak. Ezt követően a szükséges nyomozati cselekményeket lefolytatták, amelyekről azok végrehajtói jegyzőkönyvet készítettek.

Azon személyek, akikkel kapcsolatban a szükséges intézkedések (igazoltatás, ruházat-és csomagátvizsgálás) és nyomozati cselekmények és befejeződtek és nem állt fent az esetleges bizonyítékok megsemmisítésének veszélye, szabadon mozoghattak és a helyszínt elhagyhatták. Mivel a személyek sátrai és a cuccai az intézkedés helyén voltak, így többen a helyszínen maradtak, ezek közül voltak, akik cigarettáztak, vagy éppen ittak. Volt olyan személy is, aki a helyszínt elhagyta, zuhanyozni ment (ha jól emlékszik az osztályvezető). Azon személyek esetében, akiknél kábítószergyanús anyagot találtak, a házkutatás menetét és a lefoglalások tényét jegyzőkönyvben rögzítették, és ezt követően állították őket elő.

A bűncselekmény elkövetésével gyanúsítható személyek a helyszíni nyomozati cselekmények elkövetését követően előállításra kerültek, amellyről minden személy tekintetében külön jelentések készültek. Az előállított személyeket átadták a további nyomozati cselekményeket foganatosító kollégáknak. Az előállítások és az átadások időpontja a jelentésben rögzítve van, valamint az átadó és az átvevő személy is. Ezt követően az előállításra került személyek kísérésben, őrzésben, vagy nyomozati cselekményben a helyszínen intézkedő állomány, tudomása szerint nem vett részt.

A helyszíni intézkedések – az osztályvezető emlékezete szerint – kb. 20 óra 30 perc körüli időben fejeződtek be azokkal szemben, akiknél valamilyen kábítószergyanús anyag került elő. Azon személyek esetében, akiknél a bűncselekmény elkövetésének a gyanúja nem merült fel, a helyszíni intézkedések lényegesen korábban kerültek befejezésre, azok csak a szükséges ideig tartottak. A személyek igazoltatásának, ruházat- és csomagátvizsgálásukat követően, illetve a szükséges nyomozati cselekményeket követően, azon személyek, akiket nem kívántak előállítani, szabadon mozoghattak. A helyszíni intézkedés során – emlékezete szerint – egy személy nyilatkozott úgy, hogy a házkutatás ténye ellen a rendelkezésre álló nyolc napon belül fog nyilatkozni. Az intézkedés során továbbá nem emlékszik olyanra sem, hogy valaki azért panaszkodott volna, hogy az eljárás sértene az emberi jogait, vagy számára embertelen vagy megalázó lett volna bármelyik intézkedés is. Az intézkedő állomány nem jelezte, hogy az ellenőrzés alá vont személyek bármelyike egészségügyi problémára hivatkozna, vagy esetlegesen orvosi segítséget kérne. A személyek részéről felmerülő esetleges emberi szükségletek kielégítése a foganatosított nyomozati cselekmény és a biztonsági intézkedések betartásával került kielégítésre, amellyel kapcsolatosan a helyszínen jelzett panaszról nincs tudomása.

4) S. T. r. szds. 2015. szeptember 7-én kelt jelentésében előadta, hogy dr. K. Zs. r. ezredes bűnügyi rendőrfőkapitány helyettes utasítására 2015. július 18. és július 28. között B., Cs. településen megrendezett fesztivál rendezvény biztosításával összefüggésben és a B. Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztályán kábítószer birtoklás vétsége elkövetésének a megalapozott gyanúja miatt folyamatban lévő bűnügyben bejelentet rendőri intézkedésekkel szembeni panaszokat megvizsgálta.

A B. Rendőrkapitányság munkatársai és a rendezvény biztosításában részt vevő egyéb rendőri erők 2015. július 22-én, 17 óra 40 perckor B., Cs. településen az erdős részen található sátorcsoportot szolgálati kutya alkalmazásával ellenőrzés alá vonták, mivel adatok merültek fel arra, hogy a fenti területen kábítószergyanús anyagokkal követnek el bűncselekményeket azáltal, hogy ezen anyagokat fogyasztják, birtokolják, értékesítik.

Ezen ellenőrzés alkalmával halaszthatatlan nyomozási cselekményként házkutatást folytattak le a panaszos, K. K., G. G., B. Gy. és B. P. sátraiban, akik a kényszerintézkedés ténye ellen panaszt jelentettek be. A ruházat- és csomagátvizsgálás ellen M. L. is panaszt jelentett be. A rendőrség további egy személyt is intézkedés alá vont, aki az intézkedés ellen nem jelentett be panaszt. A rendőr ezen a ponton hivatkozik a Be. 196. § (1) bekezdésére és a Be. 195. § (4) bekezdésére.

Az illetékes Járási Ügyészség a házkutatást elszennvedők panaszát érdemben elbírálta, a rendőri intézkedések törvényességét felülvizsgálta és megállapította, hogy a rendőrség minden esetben törvényesen járt el a kényszerintézkedések alkalmazásakor és lefolytatásakor.

B. P. az ügyészség panasz elbírálásáról szóló határozatával szemben a jogorvoslati lehetőségeket kimerítve felülbírálati indítványt terjesztett elő, amelyet az illetékes Járásbíróság végzésével elutasított. Abban megállapította, hogy az ügyészség panasz elbírálásáról szóló határozata és a nyomozó hatóság panaszossal szembeni intézkedése törvényes volt.

Az illetékes rendőrkapitányság vezetője általános számú, a fesztivál nyílt rendőri biztosítására kiadott biztosítási terven 2015. július 18. és 31. közötti időszakra vonatkozóan N. megye teljes közigazgatási területére az Rtv. 30. § szerinti fokozott ellenőrzést rendelt el.

Az illetékes rendőrkapitányság vezetője a B., Cs. településen megrendezett fesztivál nyílt rendőri biztosítására általános számon biztosítási tervet is kiadott. Erre a fesztivál területén a kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények megelőzése és visszaszorítása érdekében volt szükség, mivel az elmúlt években a N. megyei helyzethez képest a fesztiválon a fesztivál résztvevőivel szemben kiemelkedő mennyiségben intézkedett a rendőrség kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmény miatt.

A rendezvény biztosítását az illetékes rendőrkapitányság vezetői törzs felállításával irányította és azt a rendőr-főkapitányság helyi szerveinek, valamint a társhatóságok bevonásával hajtották végre. Bűnüldözési célként határozták meg a kábítószer-kereskedelem és a hozzá kapcsolódó kábítószer birtoklás bűncselekmények, a kábítószer fogyasztás megelőzését és felderítését, amely feladat megvalósítása a rendőrség bűnügyi szolgálati ágának intézkedéseit igényelte.

A panaszosok panaszaikban előadták, hogy érzésük szerint a rendőrség eseti jelleggel választotta ki őket a rendőri intézkedés célszemélyeként és csak egy razzia jellegű ellenőrzést folytattak le B., Cs. településen. A ...bű számú nyomozás iratait a rendőr megvizsgálta, amely alapján megállapítható, hogy a rendőrség B., Cs. településen 2015. július 22-én nem egy razziát, hanem a panaszosokkal szemben célzott intézkedést folytatott le, ugyanis az intézkedés alá vont személyekkel összefüggésben konkrét bűncselekmény elkövetésével kapcsolatos adatok, azaz bűncselekmény gyanúja merült fel. A ruházat-, csomag-, és sátorátvizsgálás azt a célt szolgálta, hogy a megalapozott gyanút a rendőrség tárgyi bizonyítási eszközök felkutatásával megállapítsa, vagy kizárja. A rendőri intézkedések és a Be. szerinti kényszerintézkedések és a nyomozati cselekmények eredménye alapján egy panaszost és egy további személyt gyanúsítottként hallgattak ki, míg a többi panaszost – mivel bűncselekmény elkövetésének a megalapozott gyanúját kizárták – tanúként fogják meghallgatni.

A rendőr ezen a ponton hivatkozik az Rtv. 13. § (1) bekezdésére. A 2015. július 22-én, 17 óra 40 perckor B., Cs. településen az erdős részen található sátorcsoport ellenőrzése során a rendezvénybiztosításban közreműködő személyi állománynak bűncselekmény elkövetésének a gyanújának észlelése esetén törvényben rögzített kötelezettsége volt intézkedést kezdeményezni, ezért a bűncselekmény helyszínén tartózkodókat az Rtv. 29. § (1) bekezdés a) pontja alapján igazoltatták, majd halaszthatatlan nyomozási cselekményként az Rtv. 29. § (1) bekezdés a) pontja és az Rtv. 30. § (1) bekezdése alapján igazoltatott személyek sátrát az intézkedéssel érintettek jelenlétében házkutatás keretében átvizsgálták. Az Rtv. 30. § (3) bekezdése alapján az intézkedés alá vont személyek esetében ruházat-és csomagátvizsgálásra került sor. A bűncselekmény elkövetésével megalapozottan gyanúsíthatóvá vált személyeket (összesen két főt) az Rtv. 33. § (1) bekezdésének a) pontja alapján fogták el, majd a B. település általános iskolájában felállított kihelyezett vezetési pontra állították elő, majd gyanúsítottként hallgatták ki.

A panaszos és társai kifogásolták, hogy a rendőrség az intézkedés során órákig visszatartotta őket a helyszínen. A nyomozás során – mivel több személy esetében bűncselekmény elkövetésének a gyanúja merült fel – minden intézkedés alá vont ruházatát, csomagját és sátrát átkutatták. Ennek végrehajtása a rendőri erők korlátozott száma miatt időt igényelt. A nyomozás eredményes befejezését nagymértékben veszélyeztette volna, ha az intézkedés alá vont személyeket a rendőrség a kényszerintézkedések befejezéséig nem tartotta volna vissza a helyszínen. A házkutatások 17 óra 40 perckor kezdődtek. Akik esetében nem merült fel bűncselekmény gyanúja, azok ruházatát, csomagját és sátrát az intézkedésben közreműködő rendőrök az Rtv. 30. § (2) bekezdése alapján – figyelemmel az (1) bekezdés rendelkezéseire – átvizsgálták. Az átvizsgálás idejére az intézkedés alá vont személyeket a helyszínen visszatartották.

A rendőrség büntetőeljárás keretein belül hét személlyel szemben intézkedett, mindenkinél házkutatást tartottak – mivel adatok merültek fel arra, hogy a kényszerintézkedéssel érintetteknel a nyomozás során tárgyi bizonyítási eszközként használható tárgyak találhatóak, majd két főt bűncselekmény elkövetésének a megalapozott gyanúja miatt elfogtak, előállítottak és gyanúsítottként kihallgattak. Az előállítások során az Rtv. VI. fejeztében rögzített kényszerítő eszközt nem alkalmazták. Az intézkedéssel érintett további öt főt és a panaszost nem állították elő, őket a büntetőeljárás során tanúként idézték.

A fenti konkrét ügyben megállapítható, hogy az illetékes rendőrkapitányság közrendvédelmi, közbiztonsági és bűnüldözési feladatait eredményesen hajtotta végre, amivel szemben az intézkedés alá vontak panaszt terjesztettek elő. A panasz elbírálására jogosult illetékes szerv az előterjesztett panaszokat megalapozatlannak találtak és azokat elutasította, egyúttal megállapította, hogy a lefolytatott rendőri intézkedések törvényesek és arányosak voltak.

A bűnügyben előterjesztett panaszok esetében megalapozottan feltehető, hogy egy irányított panaszszorozat valósult meg – a panaszok egy időben érkeztek és szó szerint ugyanazt tartalmazzák –, amelyet egy civil szervezet médiában való megjelenése, hírverés céljából felkarolt. A panaszosok jelentős részben – kivéve K. K-t – személyüket érintő konkrét jogsérelemről nem számoltak be, a panaszok csak általános megállapításokat és feltételezéseket tartalmaznak.

A rendőrséget érő esetleges jövőbeli, megalapozatlan támadásokat csak a szakszerű, törvényes és arányos rendőri intézkedések lefolytatásával tudják megelőzni és kivédeni.

5) A rendőrség mellékelte a panaszossal szemben végrehajtott házkutatásról szóló, 2015. július 22-én kelt jegyzőkönyvet, amely szerint a házkutatást 17 óra 40 perc és 17 óra 55 perc között hajtották végre.

A jegyzőkönyv a Btk. 178. § (6) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő – kábítószer fogyasztásával csekély mennyiségű kábítószer fogyasztás céljából megszerzésével, tartásával elkövetett – kábítószer birtoklásának vétségének megalapozott gyanúja miatt folyamatban lévő eljárásban a Be. 149. § (1) bekezdés, a Be. 150. § (1) bekezdés, a Be. 151. § (1) bekezdés alapján – figyelemmel a Be. 149. § (2) bekezdésére és a Be. 150. § (3) bekezdésére – megkezdett házkutatás alkalmával készült.

A panaszos aláírásával hitelesítetten kijelentette, hogy a jelen esetben vele szemben végrehajtott, halaszthatatlan nyomozási cselekménnyel szemben panasszal nem él. A nyomozató hatóság a panaszos részére a határozatot átadta. A nyomozó hatóság hivatalból nem alkalmaz hatósági tanút, amely kapcsán a panaszos is úgy nyilatkozott, hogy annak alkalmazását nem indítványozza.

Az eljáró hatóság tagja a házkutatás kezdetén a panaszossal közölte a Be. 149. § (4) bekezdése alapján a nyomozási cselekmény célját, majd ezt követően felszólította őt, hogy a keresett dolgot adja elő. Az eljáró figyelmeztette az érintettet, hogy az átadás megtagadása nem akadályozza annak, hogy a keresett dolgot házkutatással megszerezzék. Ezt követően a panaszos nem tett eleget a felszólításnak, ezért házkutatást, mint eljárási cselekményt folytattak le vele szemben. A panaszos felszólításra tagadta, hogy a büntetből, vétségéből származó tárgyak nála vannak. A házkutatás eredményre nem vezetett. A panaszos a jegyzőkönyv lezárása előtt is aláírásával hitelesítetten úgy nyilatkozott, hogy a házkutatással szemben nem kíván panasszal élni.

6) K.-K. Zs. c. r. ftzls. 2015. augusztus 8-án kelt jelentésében előadta, hogy 2015. július 22-én 8 órától 20 óráig bűnügyi szolgálatot látott el a fesztivállal kapcsolatosan, amely során 17 óra körüli időben bejelentés érkezett, miszerint a fesztivál területén a megyei felderítő osztály munkatársai kérnek segítséget eljárás alá vont magyar állampolgárságú női személyek ruházatának átvizsgálására. A helyszínre 17 óra 30 perc körüli időben érkezett, ahová K. N. r.

alezredes szállította ki. A helyszínen H. H. r. alezredes, a kábítószer bűnözés elleni alosztály vezetője fogadta és közölte, hogy bűnügyi realizálásuk keretében négy fő magyar nőt – köztük a panaszt is -vontak ellenőrzés alá, amely során halaszthatatlan nyomozati cselekményként személyek szálláshelyül szolgáló két sátrat már át is vizsgáltak.

Mivel az intézkedés alá vont négy nő kábítószer birtoklás bűncselekményével megalapozottan volt gyanúsítható, ezért az előállításukat megelőzően a ruházatukat átvizsgálása is szükségességé vált. A személyek ruházatának az átvizsgálására a helyszínen már átvizsgált sátrak egyikében került sor. Az átvizsgálást a rendőr egyedül hajtotta végre. Az intézkedést megelőzően közölte az eljárás alá vont személyekkel, hogy ruházatátvizsgálásra fog sor kerülni a kijelölt sátorban, amelyet a személyek megértettek. A rendőr egyesével ment be a sátorba, amelynek zárható ajtaját felzipzárazta, így az oda való belátást megakadályozta. Az átvizsgálás során az intézkedés alá vontak egytől egyig a felszólítást és a figyelmeztetést követően közölték, hogy nincs náluk támadás, illetve önveszély okozására alkalmas tárgy. A személyek együttműködők voltak, az intézkedést nem sérelmezték.

Ezt követően a személyek levették a rajtuk lévő ruhadarabokat és azokat egyesével adták át a rendőrnek, így azokat egyesével a személyek felügyelete mellett vizsgálta át. A személyek meztelenre vetköztek a zárt sátorban, majd ezt követően a hajukat vizsgálta át a rendőr, más testüket érintő ellenőrzésre, kontaktusra nem került sor.

Az átvizsgálások során bűncselekményre utaló tárgy, eszköz nem került elő.

Az átvizsgálást követően az ellenőrzés alá vontak felöltöztek és a további intézkedést velük kapcsolatosan a felderítő osztály beosztottjai hajtották végre.

A rendőr a befejezett intézkedést követően 18 órakor távozott a helyszínről.

6) S. I. c. r. zls. 2015. szeptember 11-én készített jelentésében rögzítette, hogy az illetékes rendőrkapitányság Ellenőrzési Szolgálatának megkeresésére készítette el jelentését.

2015. július 22-én az illetékes rendőrkapitányságon Felderítő Osztályával közösen hajtott végre Cs. településen megrendezett fesztiválon. A feladatokat H. H. r. alezredes határozta meg. A helyszínen felmerült a gyanúja annak, hogy az intézkedés alá vont területen kábítószergyanús anyagot fogyasztanak, terjesztenek, illetve birtokolnak.

Az intézkedést 17 óra körül kezdték meg, amely kezdetekor közölték, hogy a rendőrség hivatásos állományú tagjai és rendőri intézkedés alá vonnak mindenkit és ruházatátvizsgálást, valamint házkutatást fognak végrehajtani. Az intézkedés során annak befejezéséig a rendőrségi jelvény végig látható volt az eljárás alá vontak részére.

A házkutatást a helyszíne egy darab kerti sátor volt, amely alatt és mellett ültek az eljárás alá vont személyek, továbbá 5 darab hálókelyül szolgáló sátor volt felállítva. A ruházatátvizsgálást követően a kerti sátor alatti terület és az öt darab sátor átvizsgálása megtörtént, amely hosszú időt vett igénybe. A sátorátvizsgálásokat követően azon személyekkel, akiknek a sátrában befejezték a házkutatást tájékoztatták, hogy velük szemben az intézkedést befejezték, így a helyszínt szabadon elhagyhatják. Egy személy jelezte, hogy ő

elmenne zuhanyozni, akinek mondták, hogy természetesen elmehet, mivel szemben az intézkedést befejezték, így a személy elment az intézkedés helyszínéről, ahová egyébként később visszatért. A többi személy továbbra is ott ült már az előzőekben említett kerti sátor mellett.

Az intézkedés alá vont személyek, így a panaszos is végig együttműködően viselkedett, az eljárást nem akadályozták.

8) A rendőrség megküldte a panaszos házkutatás elleni panaszát elutasító ügyészi határozatot, amelynek részletes ismertetésétől a Testület eltekint.

III.

A Testület jelen ügyben 474/2015. (XII. 17.) szám alatt hozott állásfoglalást, amelyben az azt tárgyaló ülésen a Testület a panasz áttételéről döntött. A hivatkozott állásfoglalás írásba foglalása előtt azonban olyan új bizonyítékok merültek fel, amelyek indokolttá tették az ügy ismételt tárgyalását és a korábban elfogadott állásfoglalás jelen állásfoglalás elfogadásával történő hatályon kívül helyezését.

A Testület az újonnan felmerült bizonyítékokra tekintettel az alábbiak szerint foglalt állást az ügyben.

IV.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – a panaszos kifogásaival összefüggésben a következő megállapításokra jutott.

1) A Testület a panaszbeadványban foglaltak kapcsán elsőként azt értékelte, hogy a hatásköri szabályai a sérelmezett események vizsgálatát mennyiben teszik lehetővé.

A panaszos kifogásolta a rendőrség által, a sátrában végrehajtott házkutatás jogszerűségét.

A Testület hatáskörével kapcsolatban hivatkozik az Rtv. 92. § (1) bekezdésére, amely szerint azon rendőri intézkedéseket és mulasztásokat vizsgálhatja, amelyek az Rtv. IV., V., VI. fejezetek alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri tevékenység általános elveinek és szabályainak érvényesülése (különösen: intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség, etc.),
- a rendőri intézkedések vagy azok elmulasztása (különösen: igazoltatás, ruházat- csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, közlekedésrendészeti intézkedés, etc.)
- kényszerítő eszközök törvényes alkalmazása (különösen: testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlátás, etc.), tekintetében van hatásköre eljárni és az adott intézkedést, cselekményt, vagy mulasztást vizsgálni abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

A Testület hatásköre vizsgálatánál, az Rtv. fentebb idézett rendelkezései mellett figyelemmel volt a legfőbb ügyész helyettesének NF.8380/2010/8-I. sz. alatti, 2010. október 7-én kelt, a

testületi hatáskör kérdésében írt levelére, amely szerint a Be. 196. §-a szerint panasz „célja a nyomozás során a hatékony jogorvoslat lehetőségének biztosítása a nyomozó hatóság vagy az ügyész határozatába (Be. 169. §) nem foglalt döntésével, intézkedésével (pl. gyanúsítás közlése) szemben, vagy az intézkedés elmulasztása miatt. A panaszt a büntetőeljárás szabályai szerint kell elbírálni”. Ezért a legfőbb ügyész helyettes a Be. 60. §-ának (1) bekezdésében és a 77. §-ának (2) bekezdésében írt, a büntetőeljárás során végzett eljárási cselekmények általános alapelvei mellett is úgy véli, a Be. 196. §-ában foglalt panasz a büntetőeljárás törvényben szabályozott intézkedés alkalmazásának elrendelése, vagy az intézkedésről való döntés elmulasztása miatti jogsérelem esetén terjeszthető elő.

Az Rtv. IV., V., VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértésével, intézkedéssel vagy annak elmulasztásával, illetve a kényszerítő eszköz alkalmazásával összefüggő jogsérelem elbírálása – függetlenül attól, hogy milyen eljárásban kerül rá sor – az Rtv. 92 – 93/B. §§-ok tekintendők irányadónak, amennyiben a sérelem tárgya a rendőr magatartása, az intézkedés kiválasztásának és foganatosításának a módja.

Az ügyész tehát a nyomozó hatóság által foganatosított (vagy elmulasztott) eljárási cselekmény megalapozottságát, a büntetőeljárás törvénynek megfelelő voltát vizsgálhatja, abban azonban nem foglalhat állást, hogy a végrehajtás módja az Rtv. rendelkezéseinek megfelelt-e.

A házkutatás, mint büntetőeljárás keretében, a rendőrség nyomozati tevékenysége kapcsán végrehajtott intézkedése kapcsán jelzi a Testület, hogy a Be. 195. § (1) bekezdésére figyelemmel a panaszosnak lehetősége volt panaszt előterjeszteni a lefoglalással szemben, hiszen a Be. jelen szakasza értelmében a lefoglalást elrendelő határozat közlésétől van lehetősége az érintetteknek a közléstől számított nyolc napon belül panasszal élni. A panaszosnak a Be. 196. § (1) bekezdésére figyelemmel a végrehajtott házkutatással szemben is lehetősége volt panasszal élni, hiszen a hivatkozott rendelkezés értelmében: „akinek az az ügyész vagy a nyomozó hatóság intézkedése vagy intézkedésének elmulasztása a jogait vagy érdekeit közvetlenül sérti, az a tudomásszerzéstől számított nyolc napon belül panasszal élhet.”

Tekintettel a fentiekben kifejtettekre a Testület hatáskörének hiányára figyelemmel nem vizsgálhatta felül a panaszossal szemben, a sátrában foganatosított házkutatás jogszerűségét.

V.

A Testület ellenben hatáskörének a birtokában eljárásában megvizsgálhatta a panaszos igazoltatását, a vele szemben végrehajtott átvizsgálást és azt a kifogását, amely arra vonatkozott, hogy a rendőrség őt indokolatlanul korlátozta a személyi szabadságában.

A Testület megállapította, hogy a rendőri intézkedések érintették a panaszosnak Magyarország Alaptörvénye II. cikkében rögzített emberi méltósághoz való jogát, a VI. cikkében meghatározott személyes adatok védelméhez fűződő alapvető jogát, valamint a XXIV. cikkben foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület a panaszossal szemben foganatosított igazoltatás kapcsán az alábbi megállapításokra jutott.

a) A kérdés vizsgálatánál a Testület a következő jogszabályokra volt figyelemmel.

Az Rtv. 1. § (1) bekezdése alapján a rendőrség feladata az Alaptörvényben meghatározott feladatok mellett a határforgalom ellenőrzése, a terrorizmus elleni küzdelem és az e törvényben meghatározott bűnmegelőzési, bűnfelderítési célú ellenőrzés, valamint a bűncselekményből származó vagyon visszaszerzése. Ezen általános hatásköri leírást egészíti ki az Rtv. 1. § (2) bekezdésében rögzített taxáció, amely tételesen meghatározza a rendőrség által, a hatáskörében ellátandó feladatokat. Jelen panaszügy szempontjából kiemelés érdemel az Rtv. 1. § (2) bekezdés 1. pontja, amelynek értelmében „a rendőrség az Alaptörvényben, az e törvényben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében általános bűnügyi nyomozó hatósági jogkört gyakorol, végzi a bűncselekmények megelőzését, megakadályozását és felderítését, valamint a bűncselekményből származó vagyon visszaszerzését”; valamint 3. pontja „ellátja a közbiztonságra veszélyes egyes eszközök és anyagok előállításával, forgalmazásával és felhasználásával kapcsolatos hatósági feladatokat”; és végezetül „ellátja a közterület rendjének fenntartásával kapcsolatos rendészeti feladatokat”.

Az Rtv. 13. § (1) bekezdése értelmében a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van. Ezzel kötelezettséggel szorosan összefüggésben az Rtv. 11. § (1) bekezdése alapján a rendőr köteles a szolgálati beosztásában meghatározott feladatait a törvényes előírásoknak megfelelően teljesíteni, az előjárója utasításainak - az e törvényben foglaltak figyelembevételével - engedelmességgel, a közbiztonságot és a közrendet, ha kell, élete kockáztatásával is megvédeni.

A fentebb meghatározott intézkedési kötelezettségre vonatkozó szabályanyagot egészíti ki a Szolgálati Szabályzat 8. §-a, amelynek (1) bekezdése értelmében a rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről - ha az elkövető ismert, annak megjelölésével - feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében. A (2) bekezdés pedig meghatározza, hogy a rendőr a magánindítványra büntethető bűncselekmény észlelése esetén a feljelentés megtételére jogosult kérésére megadja a szükséges felvilágosítást. A (3) pedig előírja, hogy ha a szándékos bűncselekmény elkövetésének helyszínén tetten ért vagy a menekülő elkövető elfogására nincs mód, a rendőr haladéktalanul intézkedik az elfogás és - szükség esetén - a helyszín biztosítása iránt. A Szolgálati Szabályzat az észlelt szabálysértésekkel összefüggő intézkedési kötelezettségre vonatkozó szabályanyagot is tételesen meghatározza a Szolgálati Szabályzat 9. §-ában. A hivatkozott jogszabályhely (1) bekezdése alapján a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy - jogszabály által meghatározott esetekben - helyszíni bírságot szab ki, vagy helyszíni bírság kiszabása helyett - ha a szabálysértési eljárásról szóló törvényben megállapított feltételek fennállnak - szóbeli figyelmeztetést alkalmaz. A (2) bekezdés szerint a szóbeli figyelmeztetés során a rendőr a szabálysértés elkövetését elismerő személyt felszólítja a tevékenysége abbahagyására. A (3) bekezdés alapján pedig a rendőrt közigazgatási bírsággal sújtandó szabályszegés észlelése vagy tudomására hozása esetén abban az esetben terheli a közigazgatási hatósági eljárás lefolytatása érdekében szükséges intézkedési kötelezettség, ha

a) ilyen jellegű szolgálati feladat ellátására kapott utasítást, vagy b) intézkedése során ilyen jogsértést észlel, és - amennyiben ez az eljárás lefolytatásának jogszabályi feltétele - rendelkezik a tevékenység ellátáshoz, illetve a szabályszegés dokumentálásához szükséges technikai eszközzel.

Az Rtv. 30. §-a szabályozza a fokozott ellenőrzést, mint rendőri intézkedést. A hivatkozott rendelkezés értelmében:

(1) A rendőrség a bűncselekmény elkövetőjének elfogása és előállítása, vagy a közbiztonságot veszélyeztető cselekmény vagy esemény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott nyilvános helyen vagy a közterület kijelölt részén az oda belépőket vagy az ott tartózkodókat igazoltathatja.

(2) A rendőrség az (1) bekezdésben írt cél elérése érdekében épületet, építményt, helyszínt, csomagot és járművet átvizsgálhat.

(3) A rendőrség a rendezvény, az esemény, továbbá a közlekedés biztonságát, a közterület rendjét veszélyeztető jogellenes cselekmény megelőzése, megakadályozása érdekében a rendőri szerv vezetője által meghatározott területre belépők és az ott tartózkodók ruházatát és járművét átvizsgálhatja, illetőleg az üzemeltető által előírt feltételek megtartását ellenőrizheti, a közbiztonságra veszélyt jelentő anyagokat, eszközöket lefoglalhatja, illetőleg azoknak a rendezvény, esemény helyszínére való bevitelét megtilthatja.

A fokozott ellenőrzésre vonatkozó Rtv-beli szabályokat egészíti ki a Szolgálati Szabályzat 26. §-a azzal, hogy:

(1) fokozott ellenőrzés összehangolt és koncentrált rendőri szolgálati tevékenység, amelynek során a rendőrhatalom illetékességi területét vagy annak egy részét lezárják, és az ott tartózkodókat igazoltatják.

(2) Fokozott ellenőrzés végrehajtását

a) az ország egész területén vagy több megye illetékességi területén az országos rendőrfőkapitány, a bűnügyi főigazgató, a rendészeti főigazgató,

b) illetékességi területén a rendőrfőkapitány, a bűnügyi vagy a rendészeti rendőrfőkapitány-helyettes, a rendőrkapitány vagy az ügyeletvezető, a határrendészeti kirendeltség vezetője, továbbá

c) a hatáskörük szerint ellátott speciális feladatok végrehajtása során a Repülőtéri Rendőr Igazgatóság igazgatója, a Készenléti Rendőrség parancsnoka vagy a Terrorelhárítási Központ főigazgatója rendelheti el.

(3) A (2) bekezdésben meghatározottaknak megfelelően az államhatár őrzése (a továbbiakban: határőrizet), a határforgalom ellenőrzése és az államhatár rendjének fenntartása érdekében fokozott ellenőrzést rendelhet el az országos rendőrfőkapitány, a rendészeti rendőrfőkapitány-helyettes, a rendészeti igazgató, a rendőrkapitány, a határrendészeti kirendeltség vezetője és a Repülőtéri Rendőr Igazgatóság igazgatója.

(4) A tervezett fokozott ellenőrzést a jogosult vezető előzetesen szükség szerint, az elrendeltet pedig a végrehajtását követően szolgálati elöljárójának jelenti.

Az Rtv. 29. § szerint a rendőr a feladata ellátása során

a) igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani,

b) az igazoltatott személyt lakcímének, tartózkodási helyének - az igazoltatott választása szerint - a lakcímet igazoló hatósági igazolvánnyal vagy más alkalmas dokumentummal történő igazolására, vagy a lakcímre, tartózkodási helyre vonatkozó nyilatkozattételre kérheti fel, valamint

c) amennyiben a 24/A. § (1) bekezdésében meghatározott személy felkérése alapján igazolat, úgy az igazoltatott személyt a b) pontban megjelölt adatok igazolására, vagy ezen adatokra vonatkozó nyilatkozattételre kéri fel.

A Testület már többször kifejtette, hogy a fokozott ellenőrzésre vonatkozó szabályozás akkor lehet alapjogi szempontból elfogadható, ha azt szűken értelmezzük, olyan módon, hogy az Rtv. 30. §-ában konkrét bűnelkövetőről és a közbiztonságot veszélyeztető, kellő konkrétással meghatározható cselekményről és eseményről, illetve annak közvetlen veszélyéről kell szónak lennie, továbbá a rendőri szerv vezetője csak a konkrétan meghatározható bűnelkövető elfogásához, illetve a konkrétan meghatározható közbiztonsági veszély megakadályozásához szükséges időre és helyszínre rendeli el a fokozott ellenőrzést.

Csak ilyen feltételekkel indokolható az intézmény által biztosított széleskörű háttér-felhatalmazást, nevezetesen azt, hogy a fokozott ellenőrzés hatálya alatt a ténylegesen intézkedő rendőröknek már nem kell egyedileg mérlegelniük az intézkedés körülményeit: bárkit igazoltathatnak (illetve igazoltatniuk kell), aki az adott helyen tartózkodik, függetlenül attól, hogy személyes magatartásával okot ad-e erre.

Ez az értelmezés és megközelítés egyeztethető össze az Emberi Jogok Európai Bíróságának a Gillan és Quinton kontra Egyesült Királyság ügyben hozott ítéletével (ügyszám: 4158/05), amely ellentétesnek találta az Egyezményvel azt a brit jogszabályt (és az annak alapján foganatosított konkrét intézkedést), amelynek értelmében a terrorizmus elleni harc keretében a brit rendőrök gyakorlatilag bárkit megállíthatnak és ellenőrizhetnek. A kérdéses döntés 83-87. pontja szerint „további aggályra ad okot az adott rendőrre ruházott diszkreció széles volta. [...] A döntés [...] kizárólag az érintett rendőr »megérzésén«, »szakmai intuícióján« alapul [...]. Nem kell bármiféle ésszerű gyanú létét igazolnia, sőt az sem szükséges, hogy valamiféle szubjektív gyanút érezzen a megállított és átvizsgált személlyel kapcsolatban. [...] A Bíróság megjegyzi, hogy az előjáró felhatalmazhat bármely egyenruhás rendőrt, hogy az általa megjelölt területen belül megállítson és átvizsgáljon bármely járókelőt, »amennyiben ez valamely terrorcselekmény megelőzése érdekében célszerűnek látszik«. [...] A felhatalmazáshoz nincs szükség arra, hogy az intézkedés »szükséges« legyen, tehát nem nyílik lehetőség az arányosság vizsgálatára sem. [...] A Bíróság összességében úgy véli, hogy a [kérdéses jogszabályban adott] felhatalmazás nincs megfelelő részletességgel meghatározva, és nincsenek meg a kellő garanciák az önkényes alkalmazás ellen sem.”

A fokozott ellenőrzéssel szemben az Rtv. 29. §-a általánosabban van megfogalmazva: nincs a rendőri szerv vezetőjének döntéséhez kötve és lényegesen több és kevésbé konkrét indok (pl. általános „bűnmegelőzési cél”) alapján teszi lehetővé az igazoltatást. Ennek ellensúlyaként viszont az e § alapján végrehajtott igazoltatás jogszerűségéhez az szükséges, hogy az intézkedő rendőr az intézkedés alá vont személy magatartásával, az eset konkrét körülményeivel meg tudja indokolni, miért tartotta szükségesnek az adott helyen és időpontban az adott személy személyazonosságának megállapítását.

Jelen esetben a rendőrség tájékoztatása alapján az illetékes rendőrkapitányság parancsnoka fokozott ellenőrzést rendelt el N.

megye területére 2015. július 18-tól a szükséges ideig, de legfeljebb július 31-ig, figyelemmel arra, hogy a fesztivált megelőző napokban már megérkezik a fesztivál közönség egy része, illetve, hogy a korábbi évek tapasztalatai szerint a kábítószergyanús termékek előállítása, fogyasztása és terjesztése nagyszámban fordult már elő. Többek között ezen bűncselekmények megelőzése, felderítése, az elkövetők felelősségre vonása érdekében rendelt el a parancsnok fokozott ellenőrzést.

A rendőri jelentések továbbá azt tartalmazzák még az intézkedés indokaként, hogy adat merült fel, hogy a kemping területén tartózkodó panaszosok vélhetően kábítószer jellegű anyagot tartanak maguknál.

Az intézkedés jogalapjaként a kapitányságvezető tehát egyértelműen az Rtv. 30. §-t jelöli meg, míg más jelentések a bűncselekményi gyanú alapján az Rtv. 29. § (1) bekezdését.

A Testület álláspontja szerint a rendőrség által a panasz tárgyává tett konkrét intézkedés alapjaként megjelölt fokozott ellenőrzés ezen – a fentiekben kifejtett – jogszabályi kritériumoknak megfelelt (konkrét bűncselekmény elkövetői körének egy konkrét helyen történő felkutatása – a fesztivál területén található kábítószeres bűncselekmény elkövetőinek felderítése), ezért a Testület a panaszolt intézkedést a fokozott ellenőrzés keretében foganatosított igazoltatásként vizsgálta.

A fokozott ellenőrzést elrendelő határozat tehát feljogosította az intézkedő rendőröket, hogy a közrend védelme érdekében, a bűnmegelőzésre és bűnüldözési érdekre tekintettel derítsék fel a tudomásukra hozott, az általuk észlelt jogellenes cselekményeket. Ennek keretén belül, a fokozatosság és arányosság elvére tekintettel igazoltathatják az intézkedők a személyeket, átvizsgálhatják ruházatukat, csomagjaikat, gépjárműveiket.

A fentiekben kifejtettekre tekintettel a Testület megállapítása szerint a panaszossal szemben végrehajtott igazoltatást a rendőrség a parancsnok által kiadott fokozott ellenőrzés felhatalmazása alapján hajtotta végre és nem, mint külön intézkedéseket.

Erre figyelemmel a Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy a fokozott ellenőrzés elrendelése kellő jogszabályi felhatalmazást biztosított a rendőrségnek a panaszos igazoltatásához, így erre tekintettel a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő alapvető joga nem sérült.

2) A ruházatátvizsgálás jogszerűségének vizsgálata során az alábbi megállapításokra jutott a Testület.

A panaszos állítása szerint a ruházatátvizsgálásra úgy került sor, hogy a sátorban még az alsóneműjét is levetették vele, majd úgy motozták meg.

A ruházatátvizsgálásnál a rendőrök szintén a fentebb már hivatkozott Rtv. 30. §-t jelölték meg jogalapként.

A panaszossal szemben ruházatátvizsgálást foganatosító rendőr jelentésében leírta, hogy a négy nő – köztük a panaszos – ruházatának az átvizsgálására a helyszínen már átvizsgált sátrak egyikében került sor. Az átvizsgálást a rendőr egyedül hajtotta végre. Az intézkedést megelőzően közölte az eljárás alá vont személyekkel, hogy ruházatátvizsgálásra fog sor kerülni a kijelölt sátorban, amelyet a személyek megértettek. A rendőr egyesével ment be a sátorba, amelynek zárható ajtaját felzipzárazta, így az oda való belátást megakadályozta. Az

átvizsgálás során az intézkedés alá vontak egytől egyig a felszólítást és a figyelmeztetést követően közölték, hogy nincs náluk támadás, illetve önvészély okozására alkalmas tárgy. A személyek együttműködők voltak, az intézkedést nem sérelmezték. Ezt követően a személyek levették a rajtuk lévő ruhadarabokat és azokat egyesével adták át a rendőrnek, így azokat egyesével a személyek felügyelete mellett vizsgálta át. A személyek meztelenre vetköztek a zárt sátorban, majd ezt követően a hajukat vizsgálta át a rendőr, más testüket érintő ellenőrzésre, kontaktusra nem került sor. Az átvizsgálások során bűncselekményre utaló tárgy, eszköz nem került elő. Az átvizsgálást követően az ellenőrzés alá vontak felöltöztek és a további intézkedést velük kapcsolatosan a felderítő osztály beosztottjai hajtották végre.

A Testület álláspontja szerint egy Rtv. 30.§ szerinti ruházatátvizsgálásra – akárcsak az igazoltatásra – megfelelő jogszabályi felhatalmazást adott volna a fentebb részletezett fokozott ellenőrzés elrendelése. Ugyanakkor a foganatosított átvizsgálás annak módja miatt már nem felelt meg a Testület álláspontja szerint a jogszabályi előírásoknak.

A panaszosi és a rendőri előadás között ugyan ellentmondás van tekintetben, hogy a panaszossal levetették-e az alsóneműjét, abban azonban egybevágnak a két előadás, hogy a panaszosnak egy korábban átvizsgált sátorban le kellett vetkőznie, majd a rendőr ekként vizsgálta át a ruházatát. Sőt a rendőri előadás szerint a hajának átvizsgálására is sor került. A Testület az ellentmondás miatt az utóbbi tényállásból indult ki, és az alábbi szabálytalanságokat tárta fel:

A kérdés tisztázásához először is rögzíteni kell, hogy a rendőrség munkájára vonatkozó joganyag megkülönbözteti az Rtv. 30. § és az Rtv. 26. § (4) bekezdés szerinti ruházatátvizsgálást és a Be. 150. § szerinti motozást. E két jogintézmény noha hasonlít egymásra, alkalmazási feltételei és a foganatosítás módjában számos eltérés van:

- míg a ruházatátvizsgálás foganatosításához elegendő az ügynevezett egyszerű gyanú vagy a fokozott ellenőrzés elrendelése, addig a motozáshoz valamennyi esetben a nyomozás elrendeléséhez szükséges alapos gyanú fennállta szükséges.
- további különbség, hogy ruházatátvizsgálás csak az intézkedés alá vont ruházatának és a közvetlen felügyelete vagy rendelkezésére álló csomagjai, tárgyai átvizsgálására terjed ki, míg a motozás a test átvizsgálását is jelenti.

Az Rtv. 30. § (2) bekezdése eszerint a rendőrség az (1) bekezdésben írt cél elérése érdekében épületet, építményt, helyszínt, csomagot és járművet átvizsgálhat.

Az Rtv. 97. § (1) bekezdés b) pontja szerint az Rtv. alkalmazásában *ruházat*: az intézkedéssel érintett személy testén viselt, illetőleg az intézkedés helyszínén nála lévő, vagy a közvetlen felügyelete alatt, illetve rendelkezésére álló ruházat, csomag és tárgy.

A motozás szabályait a Be. 150. § rendezi, eszerint:

(1) A motozás bizonyítási eszköz vagy elkobozható, illetőleg vagyoneklobzás alá eső dolog megtalálása céljából a terhelt és az olyan személy ruházatának és testének átvizsgálása, akiről megalapozottan feltehető, hogy bizonyítási eszközt vagy elkobozható, illetőleg olyan dolgot tart magánál, amely vagyoneklobzás alá eshet. A motozás során a motozás alá vont személy rendelkezése alatt álló csomag és más tárgy is átvizsgálható.

(2) Motozást az ügyész, illetőleg a nyomozó hatóság rendel el. Ha a motozást az ügyész rendeli el, végrehajtásához a nyomozó hatóságot veszi igénybe.

(3) Ha a motozás célja meghatározott dolog megtalálása, az érintettet előbb fel kell szólítani, hogy a keresett dolgot adja át, ha a felszólításra a keresett dolgot előadja, a motozástól el kell tekinteni.

(4) Az érintett testének átvizsgálását csak a megmotozottal azonos nemű végezheti, és a motozásnál csak ilyen személy lehet jelen. E rendelkezés nem vonatkozik a motozásnál közreműködő orvosra.

(5) A motozásnál jelen lehet a motozás helyszínén tartózkodó, az érintett által megnevezett személy, kivéve az olyan személyt, akinek a jelenléte a nyomozás érdekeit veszélyezteti.

i) A ruházatátvizsgálást végrehajtó rendőr jelentésében leírta, hogy a panaszos és a társai (nők) haját is átvizsgálta, erre pedig az Rtv. nem ad felhatalmazást. Mivel a haj a test része, az nem tekinthető sem a panaszos ruházatának vagy a közvetlen felügyelete vagy rendelkezésére álló csomagjának, tárgyának, így annak átvizsgálására a rendőrségnek nem volt az Rtv. 30. § alapján felhatalmazása. Ezzel szemben a Be. szerinti motozás már magában foglalja az érintett személy testének átvizsgálását is. A Be. szerinti motozáshoz - akár halaszthatatlan nyomozati cselekményként² - , azonban alapos gyanú lett volna szükséges, amelyről a jelen esetben a rendőrök nem számoltak be.

ii) A ruházatátvizsgálásnak az a módja, hogy a panaszosokat levetkőztették, majd a levett ruhákat átvizgálták szintén nem felelt meg a jogszabályi előírásoknak.

A ruházatátvizsgálás kivitelezésének módjáról az Rtv. csak szószavúán rendelkezik, az Rtv. 31. § szerint a ruházat átvizsgálását - halaszthatatlan eset kivételével - az intézkedés alá vonttal azonos nemű személy végezheti. Az intézkedés nem történhet szemérem sértő módon.

A rendőri intézkedések gyakorlati végrehajtásának alapvető taktikáiról szóló 18/2008 (OT 10.) ORFK utasítás 6.4. alatt a ruházat átvizsgálásról azt írja, hogy végrehajtható az átvizsgált személy bevonásával, vagy anélkül. Az átvizsgálást végző rendőrnek stabil, biztonságos testtartása legyen. A ruházatot ne ütögesse, hanem simítással, esetleges gyűrögetéssel vizsgálják át, fokozott figyelemmel a rejtett eszközökre. Először az ellenőrzött személy által közvetlenül elérhető testzónákat vizsgálja át a rendőr, és ahol feltehetően fegyver vagy veszélyes tárgy rejtethető el. Az átvizsgálást biztosító rendőr közvetlen közelben helyezkedjen el, lehetőleg tanúk jelenlétében történjen. Figyelemmel kell lenni arra, hogy a ruházatátvizsgálás csak a jogszabályban előírt feltételek fennállása esetén és módon fogantatható, az intézkedés alá vont személy emberi és állampolgári jogait csak a szükséges mértékben korlátozhatja, és tilos indokolatlan fájdalmat okozni, kegyetlen, embertelen és megalázó bánásmódot alkalmazni. Az utasítás képes ábráin valamennyi esetben az intézkedés alá vont személy ruházatának átvizsgálása akként zajlik, hogy a ruha az intézkedés alá vonton van, majd azt végigtapogatja a rendőr.

Az Rtv. 17. § (1) bekezdése alapján ugyanis a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja. Ugyanakkor ez a korlátozás nem lépheti át azt a mértéket, amely már az érintett emberi méltóságának indokolatlan sérelmét vonná magával.

² 177. § Az ügyész és a nyomozó hatóság az olyan kényszerintézkedéseket, amelyeknek elrendelésére egyébként jogosult (126. §, 149. §, 150. §, 151. §, 158/A. §) halasztást nem tűrő esetben nyomban elvégezheti, és bizonyítási cselekmények (119. §, 121. §, 122. §) elvégzését rendelheti el (halaszthatatlan nyomozási cselekmény). Az eljárási cselekményről készült jegyzőkönyvben a halaszthatatlanság tényét és az ezt megalapozó körülményeket fel kell tüntetni.

A Testület már a 155/2009. (VI. 3.) sz. állásfoglalásban és 389/2010. (VIII. 4.) számú, illetve a 493/2010. (XII. 1.) számú állásfoglalásában foglalkozott a ruházatátvizsgálás hatáiraival. Döntéseiben a Testület kifejtette, hogy az intézkedés alá vontak olyan módon történő átvizsgálását, amely meztelenre – vagy majdnem meztelenre – való levetkőztetéssel jár együtt, túllépi a ruházatátvizsgálás kereteit, és az motozásnak minősül. [Ezen előbbi állásfoglalás „Indokolásának V. részében a Testület – utalva egyébként az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosának OBH 2624/2009. számú, 2009. április 30-án kelt jelentésére – rámutatott, hogy ugyan a rendőrségi fogdák rendjéről szóló 15/1995. (XII. 13.) BM rendelet 16. § (1) bekezdése lehetőséget (de nem kötelezettséget) biztosít a fogvatartottak indokolt esetben való motozására, e jogszabály értelmében az előállított személy azonban nem minősül fogvatartottnak, nem terjed ki rá a jogszabály személyi hatálya. Így a Testület megállapítása szerint az előállítottakat még e jogszabály alapján sem lehet motozásnak alávetni, az Rtv. 31. § (1) bekezdése alapján pedig fogalmilag sem. Márpedig – elfogadva azt, hogy a konkrét esetben az átvizsgálást meztelenre, vagy majdnem meztelenre vetkőztetéssel fogatosították – a panaszossal szemben fogatosított intézkedés egyértelműen motozásnak tekinthető. Ahogy a Testület ezt a hivatkozott 155/2009. (VI. 3.) sz. állásfoglalás – az ezen állásfoglalás alapját képező panasznak egyébként az országos rendőrfőkapitány 12212/10/2009. RP. sz. határozatával helyt adott – Indokolása V. rész 2) pontjában is kifejtette: » (...) a Testület értelmezésében nyilvánvalóan nem tekinthető a ruházat átvizsgálásának a meztelen test szemrevételezése, így a Testület attól függetlenül motozásnak tartja az intézkedést, hogy a panaszos testét az eljáró rendőrök nem érintették meg (ezért nem volt kötelező orvos bevonása). A Fogdaszabályzat nem ismer a ruházatátvizsgálás és a motozás közötti átmenetet jelentő jogintézményt, és mivel a meztelen test szemrevételezéssel való ellenőrzése a ruházat átvizsgálásánál mindenféleképpen többet jelent, így csak motozásnak minősülhet – erre ugyanis motozás során lehetőség van, még ha a megmotozott személy testüregeit nem is vizsgálják át, az ugyanis motozás során nem kötelező, az a motozásnak nem fogalmi eleme. « Ezen álláspontját – melynek lényege, hogy a ruházat átvizsgálása és a motozás között a hatályos jogszabályok szerint más átmeneti intézkedési forma nincs, és mivel az intézkedés alá vont levetkőztetése, ilyen módon való szemrevételezése ruházat átvizsgálás „címén” nem lehetséges, ezért ez fogalmilag csak motozásnak minősíthető – a Testület jelen ügyben is fenntartja. Az Rtv. 31. § (2) bekezdése egyébként is úgy rendelkezik, hogy az átvizsgálás nem történhet szemérem sértő módon. Az Rtv. 2. § (1) bekezdése azt is előírja, hogy a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot óvja az ember jogait. Az alapvető jogoknak csak jogszabályoknak megfelelő, szükséges mértékű, arányos, fokozatos korlátozását az Rtv. 11. § (1) bekezdése, 13. § (1)–(2) bekezdései, 15. §-a, 16. § (4) bekezdése és a Szolgálati Szabályzat arányosságra vonatkozó rendelkezései is előírják. Ezekbe az előírásokban a vetkőztetéssel végrehajtott – ráadásul tömeges – ruházat átvizsgálás akkor is beleütközik, ha egyébként az végül eredményre vezetett (a panaszos esetében ezt sem említi a jelentés).”]

A fenti szabálytalanságok alapján a Testület álláspontja szerint a rendőri előadás szerinti „ruházatátvizsgálás” valójában motozásnak minősül, és mint ilyen, a panaszos esetében jogtalanul, törvényi felhatalmazás nélkül történt, és súlyosan sértette a panaszos emberi méltóságához való alapvető jogát, valamint beleütközött a megalázó elbánás alkotmányos tilalmába is – amelyet egyébként az Rtv. speciálisan is nevesít.

Megjegyzni ugyanakkor a Testület, hogy alapos gyanú esetén a rendőrök fogatosíthatnak volna a panaszban leírt és a rendőrök által elismert motozásnak minősülő átvizsgálást is, mintegy halaszthatatlan nyomozati cselekményként.

3) A panaszos sérelmezte, hogy őt a rendőrség személyi szabadságában indokolatlanul korlátozta.

A rendőrség határozottan tagadta a panaszos állításait. A rendelkezésre bocsátott iratokból kiderül, hogy a panaszost nem állították elő, vele szemben 2015. július 22-én 17 óra 40 perckor kezdeményeztek intézkedést, amely során igazoltatták, átvizsgálták, majd a sátrát 17 óra 55 percig átkutatták. És mivel vele szemben további nyomozati cselekményt nem kellett végrehajtani, ezért a helyszínről szabadon távozhatott. A rendőrség tájékoztatása szerint azonban csak egy személy hagyta el a helyszínt, aki elment zuhanyozni, de a többi személy továbbra is jelen volt az intézkedés során, akik saját akaratukból határoztak így.

A panaszos maga sem számolt be arról, hogy vele szemben a rendőrség előállítást vagy más személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosított volna.

Tekintettel a fentebb ismertetettekre mivel a rendőrség nem hajtott végre a panaszossal szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést, így a panaszos személyi szabadsághoz való alapvető joga a sérelmezett intézkedések idején nem sérült.

VI.

A Testület álláspontja szerint az igazoltatásra kellő jogalap birtokában került sor, ezért nem sérült a panaszos személyes adatok védelméhez való joga. A fokozott ellenőrzés a ruházatátvizsgáláshoz is kellő jogalapul szolgálhatott volna, ugyanakkor a rendőrség által foganatosított átvizsgálás nem felelt meg a jogszabályi előírásoknak, ezért sérült a panaszos emberi méltóságához való joga. A Testület álláspontja szerint a panaszos személyi szabadsághoz való alapvető joga nem sérült, mivel a rendőrség a panaszossal szemben nem hajtott végre személyi szabadságot korlátozó intézkedést.

A megvalósult alapjogsértés a jellegénél fogva a Testület megítélése szerint elérte a súlyosság azon fokát, amely indokoltá tette a panasz és az állásfoglalás megküldését az országos rendőrfőkapitánynak, ezért a Testület a rendelkező részben foglaltak szerint döntött.

Budapest, 2016. február 25.

Dr. Lukács Tamás
elnök, testületi tag

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes, testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
előadó testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag